

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2020 m. sausio 29 d. Nr. 242-42
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2019 m. liepos 12 d. tarp pareiškėjo ir draudiko buvo sudaryta sausumos transporto priemonių draudimo sutartis (draudimo liudijimo Serija LD Nr. *(duomenys neskelbiami)*) (toliau – draudimo sutartis), kurios neatskiriama dalis – Transporto priemonių draudimo taisyklės (2018 m. vasario 13 d. redakcija, galiojanti nuo 2018 m. kovo 1 d.) (toliau – Taisyklės). Draudimo sutartyje nurodyta, kad pareiškėjui nuosavybės teise priklausanti transporto priemonė „Mitsubishi Outlander“, valst. Nr. *(duomenys neskelbiami)*, (toliau – automobilis) apdrausta nuo sunaikinimų ar sugadinimų dėl bet kokių staiga ir netikėtai įvykusių atsitikimų draudimo variantais „Draudimas išskaitant nusidėvėjimą“ ir „Remontas organizuojamas draudiko pasirinkimu“. Draudimo sutarties galiojimo laikotarpis nuo 2019 m. liepos 22 d. iki 2020 m. liepos 21 d.

2019 m. rugsėjo 2 d. įvyko įvykis, per kurį buvo apgadinta pareiškėjui priklausanti transporto priemonė, t. y. buvo apgadinta viena padanga, (toliau – įvykis). Tą pačią dieną pareiškėjas kreipėsi į draudiką, prašydamas išmokėti padarytą žalą atlyginančią draudimo išmoką. Draudikas pradėjo administruoti žalą bylą ir, įvertinęs visus surinktus duomenis, priėmė sprendimą, kad per įvykį buvo apgadinta tik padanga ir nebuvo pažeistos kitos transporto priemonės dalys, be to, nėra nustatyto už įvykio kilimą atsakingo asmens, todėl įvykį pripažino nedraudžiamuoju ir atsisakė pareiškėjui išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią padangų keitimo išlaidas. Pareiškėjas su tokiu draudiko priimtu sprendimu nesutiko, todėl tarp šalių kilo ginčas.

Kreipimesi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo pareiškėjas prašo rekomenduoti draudikui išmokėti pareiškėjui draudimo išmoką pagal Taisyklių 12.1.3 papunktį, nes transporto priemonė buvo sugadinta dėl trečiųjų asmenų neteisėtų veiksmų. Pareiškėjo teigimu, draudikas nepagrįstai atsisakė mokėti draudimo išmoką remdamasis vien tik Taisyklių 12.1.1 papunkčiu ir ignoravo Taisyklių 12.1.3 papunktį. Pareiškėjo nuomone, draudimo apsauga galioja, kai transporto priemonė yra sugadinama arba sunaikinama dėl trečiųjų asmenų piktavališkos veiklos, o draudimo apsauga netaikoma, kai buvo sugadinta tik padanga, tačiau nebuvo trečiųjų asmenų piktavališkos veiklos. Pareiškėjas nurodo, kad šiuo atveju jo padanga buvo pradurta piktavališkai, nes į ją buvo durta kelis kartus. Dėl šios priežasties pareiškėjas mano, kad jo patirtiems nuostoliams taikoma draudimo apsauga, todėl draudikas privalo išmokėti draudimo išmoką, apskaičiuotą pagal pateiktą UAB „Melga“ sąskaitą faktūrą.

Atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi draudikas nurodė nesutinkąs su pareiškėjo reikalavimu ir prašo jį atmesti. Draudiko teigimu, Taisyklių 12.1.1 papunktyje yra nustatyta, kad „neatlyginami nuostoliai atsiradę dėl padangų sugadinimo ar sunaikinimo, išskyrus atvejus, kai tuo pačiu metu sunaikinama pati transporto priemonė, arba padangos sugadinamos autoavarijoje, kurioje buvo sugadinta ar sunaikinta ir daugiau transporto priemonės dalių.“ Draudiko nuomone, tokia Taisyklių nuostata yra aiški ir nedviprasmiška, pasiteisinusi draudimo praktikoje, kaip leidžianti išvengti piktnaudžiavimo pasitikėjimu padangos sugadinimo atvejais, nes dažnai neįmanoma patikimai ir objektyviai nustatyti, ar

padanga yra sugadinta dėl broko, susidėvėjimo, išorės poveikio, trečiųjų asmenų ar paties draudėjo veiksmų. Draudikas nurodo, kad Taisyklių 12.1.1 papunktis galėtų būti netaikomas, jei būtų nustatytos Taisyklių 12.1.11 papunkčio sąlygos, kuriose yra įtvirtinta, kad Taisyklių 12.1.1 papunktis nėra taikomas, kai žala apdraustai transporto priemonei atsiranda dėl kitų asmenų, kurie kompetentingų institucijų yra pripažinti įvykio kaltininkais, kaltės. Draudiko teigimu, šiuo atveju įvykio kaltininkas nėra nustatytas, todėl Taisyklių 12.1.11 papunktis negali būti taikomas.

Draudikas atsiliepiame į pareiškėjo kreipimąsi taip pat pažymi ir tai, kad pareiškėjo nurodomas Taisyklių 12.1.3 papunktis yra taikomas tik automobilio vidaus sugadinimų atvejais. Draudiko teigimu, ši nuostata taip pat yra aiški, gramatiškai tiksli, nedviprasmiška ir taikytina tik transporto priemonės vidaus sugadinimams. Dėl šios priežasties draudikas mano, kad pareiškėjas nepagrįstai reikalauja taikyti Taisyklių 12.1.3 papunktį.

Taigi, atsižvelgdamas į visus atsiliepiame į pareiškėjo kreipimąsi išdėstytus argumentus, draudikas nurodo, kad jo priimtas sprendimas įvykį pripažinti nedraudžiamuoju ir atsisakyti pareiškėjui išmokėti draudimo išmoką yra teisėtas, todėl neturi būti keičiamas.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko priimto sprendimo 2019 m. rugsėjo 2 d. įvykį pripažinti nedraudžiamuoju pagrįstumo.

Vertinant ginčo šalių paaiškinimus, atkreiptinas dėmesys į Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) nuostatas. Pagal CK 6.987 straipsnį, draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis. Pagal CK 6.156 straipsnį, šalys turi teisę laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, išskyrus atvejus, kai tam tikras sutarties sąlygas nustato imperatyviosios teisės normos. Teisėtai sudaryta sutartis jos šalims turi įstatymo galią (CK 6.189 straipsnio 1 dalis).

Pažymėtina, kad šalių sudaryta draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis CK 6.156 straipsnio 1 dalies nuostatomis, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Nuo pasirinktos draudimo apsaugos priklauso draudikui mokamo atlyginimo už prisiimtus įsipareigojimus, t. y. draudimo įmokos, dydis. Kasacinio teismo praktikoje yra nurodyta, kad draudimo sutartimi draudimo objektui teikiama draudimo apsauga nėra absoliuti – draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012 m. kovo 13 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-91/2012).

Atkreiptinas dėmesys, kad pareiškėjas, sudarydamas draudimo sutartį, siekė apsaugoti savo turtinius interesus, o draudikas įsipareigojo pareiškėjui išmokėti draudimo išmoką įvykus draudžiamajam įvykiui. Galiojantys teisės aktai leidžia draudikui nustatyti prisiimamos draudimo rizikos ir teikiamos draudimo apsaugos ribas – atvejus, kada mokama ir kaip apskaičiuojama draudimo išmoka. Sudarydamas draudimo sutartį draudikas pasiūlo sąlygas, apibrėžiančias jo prisiimamą riziką, ir pagal tai apskaičiuoja draudimo įmokos dydį. Nagrinėjamu atveju pareiškėjo ir draudiko sutartis buvo sudaryta pagal Taisykles, kurios yra neatskiriama draudimo sutarties dalis.

Dėl Taisyklių 12.1.1 ir 12.1.11 papunkčiuose įtvirtintų nuostatų taikymo pagrįstumo

Vertinant abiejų šalių pateiktus duomenis, svarbu pažymėti, kad pareiškėjas teigia, jog draudikas nepagrįstai vadovaujasi Taisyklių 12.1.1 papunktyje įtvirtintais reikalavimais: žala buvo padaryta dėl trečiųjų asmenų veiksmų, todėl turi būti vadovaujama Taisyklių 12.1.11 papunkčiu, įvykis turi būti pripažintas draudžiamuoju ir turi būti išmokėta draudimo išmoka. Nesutikdamas su tokiais pareiškėjo išdėstytais argumentais, draudikas nurodo, kad Taisyklių

12.1.1 papunktis yra aiškus ir atitinka šio įvykio faktines aplinkybes, todėl draudikas pagrįstai priėmė sprendimą atsisakyti mokėti draudimo išmoką, atlyginančią padangų keitimo išlaidas.

Taisyklių 12.1.1 papunktyje yra nustatyta, kad „neatlyginami nuostoliai atsiradę dėl padangų sugadinimo ar sunaikinimo, išskyrus atvejus, kai tuo pačiu metu sunaikinama pati transporto priemonė, arba padangos sugadinamos autoavarijoje, kurioje buvo sugadinta ar sunaikinta ir daugiau transporto priemonės dalių.“ Taisyklių 12.1.11 papunktyje yra nustatyta, kad „Taisyklių 12.1.1 ir 12.1.3 punktai nėra taikomi, kai žala apdraustai transporto priemonei atsiranda dėl kitų asmenų kaltės, kurie kompetentingų institucijų yra pripažinti įvykio kaltininkais ir atitinka vieną ar abi toliau nurodytas sąlygas: – yra Lietuvoje registruota įmonė, įstaiga ar organizacija, Lietuvos Respublikos pilietis ar kitas asmuo nuolat gyvenantis Lietuvoje; – buvo sudaręs įvykio dienai galiojusią draudimo sutartį, pagal kurią gali būti atlyginama visa draudžiamąjį įvykio metu patirta žala.“

Vertinant pirmiau nurodytas Taisyklių nuostatas, svarbu yra tai, kad šalys, sudarydamos draudimo sutartį, susitarė, kad draudikas neprisiima draudimo rizikos atlyginti pareiškėjo nuostolius dėl padangų sugadinimo ar sunaikinimo, nebent dėl įvykio yra sugadintos ir kitos dalys arba žala atsiranda dėl kitų asmenų, kurie kompetentingų institucijų yra pripažinti įvykio kaltininkais, kaltės ir atitinka kitas Taisyklių 12.1.11 papunktyje įtvirtintas sąlygas.

Vertinant tiek pareiškėjo, tiek draudiko Lietuvos bankui pateiktus duomenis, matyti, kad per 2019 m. rugsėjo 2 d. įvykį buvo sugadinta viena pareiškėjo automobilio padanga. Pareiškėjas tą pačią dieną telefonu draudikui nurodė įvykio aplinkybes ir kelis kartus pažymėjo, kad sugadinta tik pati padanga, o jokia automobilio dalis nenukentėjo. Iš turimų duomenų matyti, kad pareiškėjas 2019 m. rugsėjo 2 d. nuvyko į UAB „Melga“, kur buvo pakeistos visos keturios automobilio padangos ir UAB „Melga“ darbuotojai pareiškėjui pateikė pažymą, kurioje įrašyta, kad „automobilio apžiūros metu priekinės dešinės pusės vasarinė padanga pažeista dviejose vietose nepataisomai (pažeidimai panašūs į subadyimą). Kadangi automobilio komplektacija yra 4WD, pakeistos visos keturios naujos padangos.“ Be to, iš Lietuvos bankui pateiktų duomenų matyti, kad draudikas, siekdamas išsiaiškinti visas įvykio aplinkybes, t. y. siekdamas išsiaiškinti, ar buvo nustatytas asmuo, kuris sukėlė žalą, 2019 m. rugsėjo 3 d. kreipėsi į Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Trakų rajono policijos komisariato Reagavimo skyrių, iš pastarojo 2019 m. rugsėjo 16 d. gavo atsakymą, kad toks įvykis užregistruotas, vyksta tyrimas, tačiau kalti asmenys draudikui nebuvo nurodyti. Įvertinęs tai, kad buvo sugadinta tik automobilio padanga ir nebuvo nustatytas sukėlęs eismo įvykį asmuo, draudikas, vadovaudamasis Taisyklių nuostatomis, atsisakė išmokėti draudimo išmoką.

Lietuvos banko vertinimu, atsižvelgiant į tai, kad nagrinėjamu atveju buvo pažeista tik automobilio padanga ir nebuvo pažeistos kitos automobilio dalys, manytina, kad šios aplinkybės atitinka Taisyklių 12.1.1 papunktyje įtvirtintas nuostatas, o Taisyklių 12.1.11 papunktyje numatyta išimtis negali būti taikoma, nes nėra nustatytas už įvykį atsakingas asmuo, t. y. įvykio kaltininkas. Darytina išvada, kad draudikas, priimdamas sprendimą, pagrįstai taikė Taisyklių 12.1.1 papunkčio nuostatas ir vadovaudamasis jomis atsisakė pareiškėjui mokėti draudimo išmoką, atlyginančią padangų keitimo išlaidas.

Konstatuotų aplinkybių kontekste svarbu yra tai, kad draudiko priimtas sprendimas pripažinti įvykį nedraudžiamuoju nereiškia, kad draudikas, gavęs papildomus duomenis, kad yra nustatytas įvykio kaltininkas, t. y. asmuo, kuris subadė automobilio padangą, neturėtų pakartotinai apsvarstyti priimto sprendimo ir įvertinęs papildomus duomenis apsvarstyti galimybę įvykį pripažinti draudžiamuoju ir išmokėti draudimo išmoką.

Dėl draudiko atsisakymo taikyti Taisyklių 12.1.3 papunktyje įtvirtintas nuostatas pagrįstumo

Kreipimesi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo pareiškėjas taip pat nurodo, kad draudikas nepagrįstai ignoruoja Taisyklių 12.1.3 papunktyje įtvirtintas nuostatas ir jų netaiko. Pareiškėjo teigimu, šiuo atveju automobilis buvo apgadintas dėl trečiųjų asmenų neteisėtos veikos, todėl draudikas privalo pareiškėjui išmokėti draudimo išmoką. Tačiau draudikas, nesutikdamas su pareiškėjo kreipimesi nurodytais argumentais, teigia, kad ši nuostata yra aiški, tiksli ir gali būti taikoma tik tada, jei per įvykį buvo padaryti transporto priemonės vidaus sugadinimai. Dėl šios priežasties draudikas mano, kad, priimdamas sprendimą, pagrįstai netaikė Taisyklių 12.1.3 papunkčio.

Taisyklių 12.1.3 papunktyje yra nustatyta, kad „neatlyginami nuostoliai atsiradę dėl transporto priemonės vidaus sugadinimo, išskyrus atvejus, jei sugadinimai padaryti

autoavarijos, kurios metu buvo apgadinta transporto priemonės išorė dėl kontakto su išoriniu objektu, arba jei sugadinimai padaryti trečiųjų asmenų neteisėtais veiksmais.”

Taikant lingvistinės analizės metodą, vertintinas pareiškėjo reikalavimo pagrindą sudarančių draudimo sutarties nuostatų turinys, jų gramatinė išraiška, lingvistinė prasmė. Vadovaujantis Taisyklių 12.1.3 papunkčio nuostatomis, pažymėtina, kad, sudarydamas draudimo sutartį, draudikas nustatė, kada pareiškėjui nebus atlyginami nuostoliai, atsiradę dėl transporto priemonės *vidaus sugadinimų*. Taip pat šiame papunktyje yra pateikiama išimtis, dėl kurios pareiškėjas turi galimybę gauti draudimo išmoką už *automobilio vidaus sugadinimus*, t. y. pareiškėjas turi galimybę gauti draudimo išmoką už *automobilio vidaus sugadinimus*, kai sugadinimai padaryti per autoavariją ir buvo apgadinta transporto priemonės išorė dėl kontakto su išoriniu objektu arba jei sugadinimai padaryti trečiųjų asmenų neteisėtais veiksmais. Taigi, įvertinus šalių sudarytos draudimo sutarties nuostatas, svarbu pažymėti, kad nagrinėjamu atveju įvykio aplinkybės neatitinka Taisyklių 12.1.3 papunktyje įtvirtintų nuostatų, nes buvo apgadinta automobilio padanga, t. y. išorinė transporto priemonės dalis, o ne vidinė, kaip yra reglamentuota Taisyklių 12.1.3 papunktyje. Darytina išvada, kad pareiškėjo kreipimesi nurodyti argumentai, jog draudikas, priimdamas sprendimą, nepagrįstai netaiko Taisyklių 12.1.3 papunktyje įtvirtintų nuostatų, yra nepagrįsti, todėl atmestini.

Apibendrinus pirmiau išdėstytus duomenis, darytina išvada, kad draudikas pagrįstai, t. y. pagal teisės aktų ir šalių sudarytos draudimo sutarties nuostatas, administravo įvykį ir priėmė pagrįstą sprendimą, todėl pareiškėjo reikalavimas įvykį pripažinti draudžiamuoju ir išmokėti draudimo išmoką yra nepagrįstas, todėl atmestinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Reguliuojamos rinkos priežiūros skyriaus
viršininkas, pavaduojantis Finansinių paslaugų
ir rinkų priežiūros departamento direktorių

Vaidas Cibas